

II. celosvetový kongres laických dominikánov, Buenos Aires (Argentina) 2007

Reflexia magistra rehole fr. Carlosa Azpiroza Costu OP

Spoločníci v kázaní

Skôr ako začnem, musím vám povedať, že výraz „spoločník“ (*companion*) má v Argentíne aj ďalší významový odtieň, veľmi osobitý politický alebo partizánsky význam. Ak však necháme bokom túto konotáciu, hovorím vám z celého srdca: „Vitajte spoločníci“.

Moji drahí bratia a sestry, neprišiel som dnes hovoriť o tom, čo máte, alebo čo nemáte robiť tento týždeň. Bezpochyby, sami viete, aké výzvy sú pred vami a tiež viete ako ich prijať. Skôr by som sa chcel dnes obrátiť na sv. Jozefa, ktorého obraz nás na tomto mieste sprevádza, aby nám pomohol hlbšie pochopiť, čo to znamená „byť spoločníkom v kázaní“.

1. Jozefove sny

Evanjelium nám hovorí, že Jozef sníva a že Boh k nemu hovorí cez sny... (nebol by som rád, aby to vyznelo ako pozvanie k spánku!) Čo to znamená snívať? Niektorí ľudia hovoria, „sny sú sny“ a jeden známy autor nazval svoju knihu: Život je sen... Koniec-koncov, nie som odborník na sny a neviem ich ani vykladať... Avšak, takmer vo všetkých jazykoch, keď hovoríme „snívať“ alebo „naše sny“, máme na mysli skôr očakávania, túžby a plány, nádeje a projekty.

Od počiatku hovorilo „*Sacra paedicatio*“ (Sväté kázanie) o ženatých a vydatých laikoch, ktorí sa mu nejakým spôsobom zasvätili. Odvtedy chceli mnohí laici žiť podľa ducha sv. Dominika. Prvú Regulu promulgoval fr. Munio de Zamora v roku 1285. Odvtedy bola napísaná Regula viackrát modifikovaná, prispôsobujúca sa okolnostiam doby.

Rád by som zdôraznil niektoré udalosti, ktoré boli v posledných rokoch obzvlášť dôležité: sympóziu Dominikánskej rodiny, ktoré sa slávalo v Boloni (1983); kongres laikov v Montreale (1985); zhromaždenie Dominikánskej rodiny v Manile (2000) a nakoniec stretnutie vo Fanjeaux (2006), na ktorom sa stretli tímy koordinátorov, animátorov, ľudí akýmkoľvek spôsobom zodpovedných za jednotlivé vetvy, s členmi Medzinárodnej rady laikov.

Na týchto rôznorodých alebo podobných stretnutiach bola vyjadrená bohatosť našej rehole. Na druhej strane, za posledných 30 rokov venovali mnohé generálne kapituly bratov priestor úvahám o živote a poslaní laikov v reholi (myslím predovšetkým na generálnu kapitolu z roku 1986).

Vráťme sa však k sv. Jozefovi. Jozef mal spoločníčku, svoju snúbenicu Máriu (zasnúbenú podľa zákona). Mária je dôležitou časťou jeho snov o budúcnosti, „privilegovanou“ časťou, viac ako osobitne privilegovanou! Ale Mária očakáva syna, ktorý nie je jeho (Jozefov). Jozefove sny sa zrazu menia na nočnú moru. Je to bolestivé zistenie, že človek nie je súčasťou snov milovanej

osoby. Zdá sa, že Jozef nemal žiadne miesto v Máriiných snoch, v snoch jeho spoločníčky životom. Naopak, mohlo by sa zdať, že Mária mala iné sny.

2. Sny iných

Svätý Dominik nie je stratég alebo podnikateľ kázania, je jednoducho kazateľ; uvedomuje si, že disciplinárne reformy v Cirkvi nestačia (Gregoriánska reforma alebo neskôr reforma Štvrtého lateránskeho koncilu). Ľudia sú hladní a smädní

II. celosvetový kongres laických dominikánov, Buenos Aires (Argentina) 2007

Reflexia magistra rehole fr. Carlosa Azpiroza Costu OP

po Slove. Pre toto Slovo sa každý deň pokúša ponúkať slovo milosti a pravdy, čeliac výzvam, ktoré sa pred ním objavujú. Svätý Dominik je prorok. Každý prorok číta realitu vo svetle Božieho Slova. To mu umožňuje čítať hlbšie z udalostí, nahliadnuť za to, čo je vidieť. Týmto spôsobom čítanie reality nie je ničené v odstredivej relativite.

Na druhej strane prorok sa pokúša čítať Božie slovo tým, „že si uvedomuje pulz reality“, históriu, veci, ktoré sa stali... A tak objavuje, čo sú „znamená doby“. Svätý Dominik tým, že bol prorokom, predchádza akémukoľvek druhu fundamentalizmu, hlásajúc, že text Božieho slova by sa mal aplikovať dnes a na každom mieste presne takisto ako včera jednoducho „preto, že tak je to napísané“ (bez toho, aby sa vzali do úvahy okolnosti miesta alebo času, znamenania čias!).

V jeho sne je miesto pre iných ľudí. Týmto spôsobom zakladá „*Sacra Praedictio*“ so ženami. Tento rok oslavujeme jubileum osemstého výročia založenia prvého kláštora v Prouille. Historici, opakujem, nám ponúkajú dokumenty, ktoré hovoria o manželských laikoch, ktorí v roku 1207 dali „seba a svoje veci Bohu, Márii, všetkým svätým a Svätému kázaniu, Dominikovi z Osmy a všetkým reholníkovi a bratom, ktorí existujú dnes a budú existovať v budúcnosti“.

Ale vráťme sa k Jozefovi. Mária a dieťa, ktoré očakáva, rozbili jeho sny na kúsky. Ale evanjelium nám hovorí, že Jozef je muž spravodlivý.

V Starom zákone je spravodlivosť čnosťou „par excellence“ (zodpovedá tomu, čo dnes nazývame svätosťou). Spravodlivý muž je ten, ktorý koná spravodlivo. Neznamená to vykonávať spravodlivosť nejakým izolovaným futuristickým spôsobom. Svätý Tomáš Akvinský hovorí, že spravodlivosť je večná a nemenná vôľa dávať každému, čo mu je vlastné, to, čo mu patrí, čomu sa hovorí jeho právo. Poznáme históriu rehole a mnoho mužov a žien, ktorí boli skutočnými príkladmi „pracovníkov pre spravodlivosť“ (a kazateľov spravodlivosti). Spomeniem Katarínu Sienskú, Barolomeja de las Casas, Antonia de Montesinos, Pedra de Cordobu, Ruženu Limskú, Martina de Porres, Pier Giorgia Frassatiho, Giorgia La Piru a mnohých ďalších.

Spravodlivosť je jediná hlavná čnosť, ktorá potrebuje „iných“. Pre konanie spravodlivosti je podstatná prítomnosť „iných“. Nie je to ako s ostatnými čnosťami. Jozef je spravodlivý muž. Podľa Zákona, Tóry, by si Mária zaslúžila prísny trest. Jozef ju nechce verejne odsúdiť, ale rozhodne sa prepustiť ju v tajnosti. Nepokúša sa vystaviť dokument alebo zavolať svedkov, aj keď Zákon je na jeho strane. Jozef sa jednoducho rozhodne odstúpiť, aj keď smúti, uvedomuje si existenciu iných (Márie) a sny iných, v ktorých nie je miesto pre neho. Aj keď smúti, rozoznáva sny iných ... aj keď to trhá jeho srdce na kúsky. Pýtame sa sami seba. Prečo sme tu, na tomto kongrese, prečo sa stretávame v Pilare od 18. do 24. marca 2007? Predovšetkým, aby sme si navzájom načúvali. Počúvanie je kľúčom poslušnosti, a to predovšetkým v dominikánskej tradícii.

V Starom zákone je Pán neúnavný v opakovaní svojmu ľudu „Počúvaj Izrael...“ Veriaci človek tiež, predovšetkým v žalmoch, adresuje Bohu „Počúvaj Pane“ (moje lamentácie, moje úpenlivé prosby, môj zármutok, moje slová, môj plač, moju úzkosť).

Po druhé, stretli sme sa všetci, aby sme ohlasovali slová milosti a pravdy. Nie sme tu jednoducho preto, aby sme spoznali „kto sme“ alebo „kto k nám nepatrí“, aby sme to mohli verejne deklarovať, aby to svet zistil (to je pokušenie mladého apoštola Jána, keď chcel zastaviť každého, čo kázal, alebo robil zázraky

II. celosvetový kongres laických dominikánov, Buenos Aires (Argentina) 2007 Reflexia magistra rehole fr. Carlosa Azpiroza Costu OP

v Ježišovom mene).

Sme tu, aby sme objavili a obnovili svoje povolanie spoločníkov v kázaní a aby sme sa pokúsili podporovať spoločníkov v kázaní.

Robíme to s veľkou trpezlivosťou (pokojom a poznaním) a toto často vyžaduje „krv, pot a slzy“. Robíme to vždy, keď hľadáme evanjelióvú jednomyseľnosť, základný zákon rehole! (V žiadnom prípade to nie je jednoduché pre krehkých dospelých). Jozef rozoznáva a prijíma vo svojom žiali predovšetkým existenciu dvoch ľudí (Márie a dieťaťa, ktoré očakáva, aj keď to dieťa nie je jeho) a po druhé, Máriine sny (aj keď on nemá v nich viac miesto).

Jozef uznáva existenciu Márie, jej syna a snov svojej snúbenice, ktoré ho vytesňujú. Je ťažké interpretovať sny druhých, predovšetkým, ak sa nezhodujú s našimi.

3. Božie sny

Spomínal som Jozefove a Máriine sny. Musím povedať, že v reholi som sa naučil, že Boh nám veľmi málo odhaľuje svoje sny, ale aj málo je dosť, povedal by som dokonca aj „veľmi málo“ je viac než dosť.

Dovoľte mi, aby som vám to vysvetlil. Čas, ktorý venujeme iným tým, že ich počúvame a ponúkame im slovo, nám dovoľuje, aby sme sa stali obhajcami, „advokátmi“ tých ostatných (aj keď nám to mnohokrát spôsobuje bolesť, pretože to búra naše hranice).

Autor Apokalypsy nazýva diabla (satana) „udavač bratov a sestier, ktorý na nich dňom a nocou žaluje pre Bohom“. Ježiša Ján nazýva obhajcom.

Jozef sa rozhodol stať obhajcom života, existencie iných (Márie a jej syna), nie žalobcom. Určitým spôsobom môžeme nájsť spoločníkov tam, kde bol doteraz len smútok a bezútešnosť.

Jozef nezostáva ustarostený o seba, v neustálom postoji sebaľútosti alebo sebasúcitú, vŕtajúci sa vo svojich vlastných ranách. Uvedomuje si Máriinu existenciu, existenciu jej snov a rozhodne sa odísť.

Až potom Boh zjaví Jozefovi, že jeho vlastné sny sú Božími snami. Zjaví mu, aké sú tie sny, ktoré má On, Boh pre neho (Jozefa), pre jeho snúbenicu (Máriu), pre jeho syna, ktorého ona nosí v lone (Syna Najvyššieho), pre nich troch... Máriin syn sa bude nazývať Jozefovým synom, „synom tesára“, cez Jozefa bude Ježiš z Dávidovho rodu. On mu dá meno Ježiš.

Obaja, Mária aj Jozef, budú určitým spôsobom „prvými Ježišovými spoločníkmi a učeníkmi“, a to napriek tomu, že ich to dostane do neľahkých situácií (útek do Egypta, alebo keď im po úzkostlivom hľadaní Ježiš odpovedá „Musím sa starať o záležitosti svojho Otca“).

Skončím tromi otázkami, ktoré moji traja predchodcovia položili reholi a ktoré nám môžu na tomto kongrese pomôcť.

Fr. Vincent de Couesnongle zvykol spomínať Dominika, ktorý sníval o tom, že pôjde ku Kumánom s evanjeliom, ohlásiť im Slovo. Išlo o ľudí, ktorí boli ďaleko za hranicami kresťanstva, dokonca historici dnes diskutujú o tom, kto presne boli títo ľudia a kde presne žili. Je však isté, že im chcel priniesť evanjelium aj keby ho to stálo život. V tejto súvislosti fr. Vincent položil reholi otázku: „Kto sú naši Kumáni?“ A táto výzva stále platí aj pre nás.

II. celosvetový kongres laických dominikánov, Buenos Aires (Argentina) 2007

Reflexia magistra rehole fr. Carlosa Azpiroza Costu OP

Fr. Damian Byrne, keď stál pred zvyčajnými ponosami o malom počte povolaní, hovorieval, že skôr, ako sa budeme pýtať „Prečo nemáme povolania?“, by sme sa mali pýtať sami seba: „Prečo ich chceme?“

Fr. Timothy Radcliffe sa tiež v súvislosti s povolaniami pýtal rehole: „Sme pripravení prijať v našich komunitách nového „svätého Tomáša“, „svätú Katarínu“ s ich novými pochybami a otázkami? (Taktiež pridal „Giorgia la Pira“, „Pier Giorgia Frassatiho“ a mnohých ďalších.) Mnoho ďalších spoločníkov v kázaní príde zatriasť našimi konventmi, kláštorami a bratstvami, našimi ideami a konceptmi pri prinášaní nových výziev.

To je všetko, moji bratia a sestry, spoločníci na ceste a v kázaní.

Fr. Carlos Azpiroz Costa OP

magister rehole